Taloushallintoliitto
Markku Ojala
Salomonkatu 17 A 11. krs, 00100 Helsinki

LAUSUNTO

8.10.2025

Eduskunnan verojaosto

HE 125/2025 osakevaihtojärjestelyjen uusiksi verosäännöksi - Taloushallintoliiton lausunto

Kiitämme mahdollisuudesta lausua lakiehdotuksesta HE 125/2025.

Verohallinnon ohjeistuksen tarve

Sääntely tuo haasteita taloushallinnon palveluja tuottaville yrityksille, koska niiden pitäisi ehdotuksen toteutuessa lyhyen ajan sisällä tunnistaa kaikki ehdotettujen säännösten mukaiset soveltamistilanteet pystyäkseen täyttämään vuoden 2025 veroilmoituksen nettovarallisuuslaskeman oikein asiakkaitaan varten ja ohjeistaakseen asiakkaitaan vuoden 2026 osinkoverokysymyksissä. Yritykset käytännössä myös tarvitsevat osakevaihtojärjestelyn uusien säännösten soveltamisessa tilitoimistojen ja muiden taloushallinnon palvelutoimiston asiantuntemusta, joten asia pitäisi pystyä hoitamaan tehokkaasti.

Laki ehdotetussa muodossaan on soveltamisalaltaan hyvin väljä. Esimerkiksi lähipiirin käsitettä ei avata ehdotetuissa säännöksissä eikä säännösten perusteluteksteissä. Tarvitaan siis heti lain hyväksymisen jälkeen Verohallinnon kattavia ohjeita ja linjauksia, jotta soveltamistehtävästä suoriudutaan.

Lähipiirin käsite

Mikäli laki toteutuu ehdotetussa muodossaan, Verohallinnon ohjeissa pitää ottaa kantaa lähipiirin käsitteeseen ja mm. siihen, minkälaisen sukulaisuussuhteen perusteella se syntyy. Kysymys lähipiiristä ei perustu yksinomaan esim. sukulaisuussuhteeseen vaan on määrittelytehtävältään laajempi. Minkälainen omistus, äänivalta tai asema esimerkiksi henkilöomistajalla X pitää olla alla kuvan mukaisessa esimerkkitilanteessa A Oy:ssä, jotta A Oy:n katsotaan yhdessä lähipiirinsä kanssa omistavan yli puolet hankkivan yhtiön pääomasta tai äänistä?

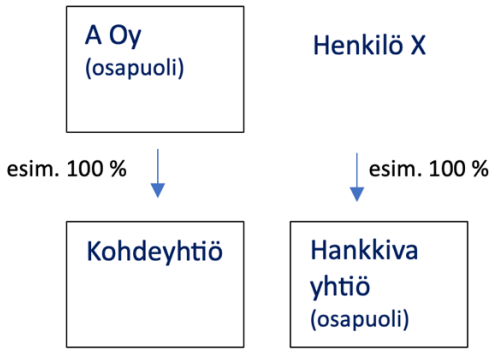

Esimerkki osoittanee, että avoin määrittelemätön lähipiirin käsite tuo mukanaan soveltamiskysymyksiä, jotka edellyttävät Verohallinnon linjausta ja kattavia ohjeita.

Välillinen omistus

Lakiehdotuksen mukaan osakevaihdon osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa muun ohessa silloin, kun osakevaihdon osapuoli yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa omistaa välittömästi tai välillisesti yli puolet toisen osapuolen pääomasta tai sillä on välittömästi tai välillisesti yli puolet toisen osapuolen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Viimeistään Verohallinnon ohjeessa olisi hyvä todeta, että välillinen omistus on ilmeisesti tarkoitettu laskettavaksi suhteellisin osuuksin. Eli kun A Oy omistaa 90 % B Oy:n pääomasta ja B Oy 50 % C Oy:n pääomasta, A Oy omistaa välillisesti 45 % C Oy:n pääomasta. Esim. konserniavustuslakia sovellettaessa omistusta ei lasketa esimerkin mukaisesti suhteellisesti. Toisaalta esim. sulautuvan yhtiön tappioiden siirtymisen yhteydessä välillinen omistus lasketaan suhteellisesti. Näin olisi hyvä, että laskentatavasta olisi selvyyden vuoksi nimenomainen maininta.

Voimaantulosäännös tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Voimaantulosäännökseen tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta on kirjoitettu: ”Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen nostettaviin osinkoihin.”

Perustelutekstissä kerrotaan puolestaan tavoitteeksi: ” Tämän toteuttamiseksi tuloverolakiin tehtäisiin väliaikainen muutos, jotta kaikkiin 1.1.2026 alkaen nostettavissa oleviin osinkoihin sovellettaisiin arvostamislain muuttuneita säännöksiä.”

Voimaantulosäännöksessä parempi muotoilu voisi olla: ”Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen nostettavissa oleviin osinkoihin.”

Jos osingosta on päätetty esim. 1.10.2025, osinko yhtiökokouksen päätöksen mukaan on kuitenkin nostettavissa vasta 15.12.2025, ja osakas on tosiasiassa nostanut osingon vasta 5.1.2026, tuloverolain 110 §:n soveltamiskäytännön mukaisesti osinko on saatu vallintaan 15.12.2025 ja se verotetaan vuoden 2025 veronalaisena tulona. Tuloverolain väliaikaista muutosta ei liene tarkoitettu sovellettavaksi vuoden 2025 tulona verotettaviin osinkoihin, joten parempi ilmaisu voisi olla, että lakia sovelletaan 1.1.2026 tai sen jälkeen nostettavissa oleviin osinkoihin.

Helsingissä 8.10.2025

Markku Ojala

Johtava asiantuntija